

MOKINIŲ POŽIŪRIS Į LIETUVIŲ KALBĄ: RYŠYS TARP KALBOS VARTOJIMO, MOKĖJIMO IR MOKYMO SI

Santrauka

Straipsnyje pristatomi 2018–2019 m. atlikto tyrimo, kuriuo siekta nustatyti, kurios kalbos daugiausia vyrauja mokinių kalboje, ir parodyti, kaip mokinių pateikti atsakymai susiję su jų nuostatomis dėl lietuvių kalbos pamokų, lietuvių kalbos mokymo ir lietuvių kalbos, rezultatai.

Išnagrinėjus duomenis paaiškėjo, kad kaip mokinių kasdienė kalba, priklausomai nuo vartojimo srities, vyrauja dvi kalbos – lietuvių ir anglų. Lietuvių kalbai pirmenybė teikiama keliose srityse: ji vartojama kaip namų kalba, taip pat lietuviškai skaitomos knygos. Kalbos rinkimasis žiūrėti filmams, naršyti internete priklauso nuo amžiaus: žemesnėse klasėse renkama lietuvių kalba, o aukštesnėse pereinama prie anglų kalbos. Kadangi visi mokiniai renkasi skaityti knygas lietuviškai, per skaitymą galima stiprinti kalbos galias.

Mergaitės savo lietuvių kalbos žinias vertina geriau nei berniukai. Geriausiai lietuvių kalbos žinias vertina 4 klasės mokiniai. Nuo 5 klasės rezultatai keičiasi, lietuvių kalbos žinios imamos vertinti prasčiau. Iš atlikto tyrimo matyti, kad mokiniai gerai vertina tiek lietuvių, tiek užsienio kalbos mokėjimą. Pagrindinis skirtumas tik tas, kad didesnė mokinių dalis – daugiau kaip pusė – mano, kad užsienio kalba sekasi *labai gerai*, o vertindami lietuvių kalbos žinias dauguma mokinių nurodė, kad lietuvių kalba sekasi *gerai*. Tik labai maža dalis visų klasių mokinių mano, kad lietuvių ir užsienio kalbas moka *labai blogai*.

Ryšys tarp lietuvių kalbos mokėjimo ir manymo, kad lietuvių kalba yra sunki, yra stiprus ir tiesioginis: jeigu mokiniai mano, kad lietuvių kalba sekasi *blogai* ar *labai blogai*, jie ją vertina kaip sunkią, ir atvirkščiai. Stipraus ryšio esama tarp lietuvių kalbos mokėjimo ir lietuvių kalbos pamokų vertinimo: jei mokiniams lietuvių kalba sekasi prastai, jiems ir lietuvių kalbos pamokos nepatinka.

ESMINIAI ŽODŽIAI: lietuvių kalba, mokinių kalba, kalbos mokėjimas, kalbos vartojimas.

AURELIJA TAMULIONIENĖ

Lietuvių kalbos institutas

Petro Vileišio g. 5, LT-10308 Vilnius

aurelija.tamulioniene@lki.lt